

JSEM ZVYKLÝ PLÁNY PŘEKOPÁVAT

20.4.2020 Ona DNES str. 6 O mně

KAROLÍNA DEMELOVÁ Masarykova univerzita, vysoké školy

Když vydal knihu rozhovorů se šumavskými samotáři Raději zešítet v divočině, čtenáři snili o tom, že by se taky aspoň na chvíli rádi odřízli od lidí a civilizace a měli klid. Teď se to částečně mnohým, byť nedobrovolně, splnilo. Jak prožívá současné dění spisovatel a novinář Aleš Palán a co právě chystá?

Aleš Palán, spisovatelanovinář(54)

Studoval pedagogickou **fakultu** v **Brně**, kterou nedokončil, poté se téměř tři roky toulal po Československu, pracoval jako noční hlídač, figurant a kopáč. Je jedním ze signatářů Charty 77. Od roku 1993 se věnuje žurnalistice, vedl kurzy tvůrčího psaní na Literární akademii Josefa Škvoreckého a **Vysoké škole** kreativní komunikace, nyní je na volné noze. Vydal mnoho knižních rozhovorů, například s Bohumilem Vitem Tajovským, bratry Reynkovými, Marií Svatošovou nebo Miloněm Čepelkou. Jeho rozhovory se šumavskými samotáři Raději zešítet v divočině se staly Knihou roku v anketě Lidových novin, volně na ni navazuje loňská publikace Jako v nebi, jenže jinak: nová setkání se samotáři z Čech a Moravy. Vydal i několik románů, například Ratajský les či Miss exitus, spolupracoval na knize Brnox, průvodce brněnským Bronxem, která získala cenu Magnesia Litera za publicistiku.

O samotě

Jsem rád sám, ale všeho do času, rozhodně nemůžu říct, že jsem samotář. Možná jsem spíš člověk krajností a rád to střídám. Nemám jedno oblíbené místo, kam bych byl vkořeněný, pro mě je tím místem sama cesta. Na ní je člověku dobře. Tím nemyslím jen endorfiny, které vyplavíte při sportu, ale trvalý pohyb, který přináší takový krásný valivý stav mysli.

O mém toulání

Na začátku byl takový nepodařený rozchod s jednou dívkou. Pamatuju si, že jsem odjel stopem pár kilometrů do Pardubic, kde jsem chtěl přespat u kamarádů. Jenže nebyli doma, tak jsem spal pod mostem. A bylo to docela dobrý. Druhý den jsem jel do Hradce, pak někam do Orlických hor a takhle jsem si tu vztahovou peripetii vycestovával asi měsíc. Uvědomil jsem si, že mi to pomáhá a je mi vlastně docela dobře. Nakonec jsem se toulal po republice dva a půl roku. Jen jsem se bál, aby mě někdo neprásknul, protože byl konec osmdesátých let a já nepracoval, což bylo trestné.

O práci z domova

Psaní knížek je osamělá věc, takže pro mě současná situace není nová. Jen to teď nemůžu prokládat těmi dny a týdny, kdy jezdím za lidmi, se kterými dělám rozhovory. Zatím nešílím, i když moje přítelkyně by možná říkala něco jiného.

Moje nejoblíbenější fotka z mobilu

Není z mobilu, protože mám takovou pěknou, dvanáct třináct let starou nokii. Záměrně, kdybych měl totiž chytrý mobil, musel bych sám se sebou bojovat, abych nebyl příliš online. Tohle je bohém a šumavský solitér František Klíšik – nic ho nerozhází, nic mu nesebere náladu.

O samotářích

Bylo to pro mě setkání s úplně jiným světem, který mě fascinoval a naplňoval, a to platí pořád. S většinou respondentů jsem se spřátelil a pořád jsme v kontaktu. Každý je úplně jiný, společného mají jen velmi málo. Kromě samotářství je to asi vytrvalost, cílevědomost a taky odpovědnost sami za sebe. Aby takhle mohli dlouhodobě fungovat, musí mít jistotu sami v sobě. Jistotu v přírodě, v Bohu, řada z nich je hodně transcendentních.

O nových příležitostech

Nějací indiáni prý říkali, že když se člověk zastaví, tak proto, aby ho dostihla jeho duše. Takže můžeme to současné zastavení využít, abychom poznali sami sebe, svoje limity, puzení a nějak se s tím vypořádali.

O prohlubování vztahů

Každý den volám své mámě, které je 81 let a žije na Vysočině, a jsou to opravdu hezké telefonáty. Řadu let spolupracuju s asociací hospiců a mluvívám s umírajícími, ptám se jich, co je v životě důležité. V téměř každé odpovědi se objeví vztahy. Práce, byť je naplňující a skvělá, tam nebývá.

O budoucnosti

Nějak naivně věřím, že si z téhle situace dokážeme vzít i něco dobrého. Třeba zjistíme, že nepotřebujeme tolik kanceláří a že v nich nemusíme být každý den, byť to samozřejmě není možné pro všechny profese. Nebo třeba zjistíme, že děti nemusí chodit do školy pět dní v týdnu. Mohli bychom fungovat trochu jinak než v 19. století, kdy se tenhle systém nastavil.

O Šumavě

Dodneška mám dojem, že tam těch samotářů, lidí mimo systém, žije nejvíc. Je to pravděpodobně tím, že je to naše nejrozsáhlejší pohoří, kvůli odsunu Němců pořád velmi málo obydlené a turismus se tam soustřeďuje jen do několika profláklých lokalit. Jinak je tam spousta nádherných oblastí, které jsou zcela nezasazené, kde se žije docela postaru.

O chystaných knihách

Přemýšlel jsem, co může spisovatel v téhle době udělat. Moje partnerka šije roušky, což neumím. Napadlo mě nosit starým lidem nákupy, ale zjistil jsem, že jsem v našem vchodě skoro nejstarší. A tak jsem oslovil devatenáct českých spisovatelů a spisovatelek, aby napsali povídku do sbírky, kdy část z prodeje půjde na charitativní účely právě pro boj s nemocí covid-19. Moc mě potěšil jejich zájem, přispěje třeba Alena Mornštajnová, Petr Stančík nebo Bianca Bellová.

O tom, na co se těším

Na to, až mi vyjde knížka takových odlehčených esejů Rady pánu Bohu, jak vylepšit svět. Zatím totiž čekáme, kdy to bude vzhledem k současné situaci na knižním trhu možné. Těším se na to hlavně proto, že až bude knížka na světě, budou otevřená knihkupectví, a až budou otevřená, bude už tahle epidemie na ústupu nebo za námi.

O zrušených plánech

Jsem docela zvyklý pracovní plány překopávat. Třeba napíšu knihu, zjistím, že je blbá, a vyhodím ji. Naposledy se mi to stalo celkem nedávno. Ale mám v tomhle docela šťastnou povahu, nelituju té práce, dlouho nesmutním a pouštím se hned do nových věcí.

Foto autor| FOTO: DAN MATERNA, MAFRA, SHUTTERSTOCK, ARCHIV ALEŠE PALÁNA

O autorovi| PŘIPRAVILA: KAROLÍNA DEMELOVÁ